

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันเนื่องมา
จากการท่องเที่ยว กรณีศึกษา : พื้นที่ถนนพระอาทิตย์
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
กานต์รวี จิระโกดิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการวิจัยและพัฒนาเมือง
มิถุนายน 2547

กานต์รวี จิระโกภิน. (2547). การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษา พื้นที่ถนนพระอาทิตย์ กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การวิจัยและพัฒนาเมือง). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏจันทรเกษม. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร.สังคีต
พิริยะรังสรรค์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประเจตน์ เกษน้อย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และพัฒนาการการท่องเที่ยวของ
ชุมชนถนนพระอาทิตย์ อีกทั้งศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอัน
เนื่องมาจากการท่องเที่ยว ในพื้นที่ชุมชนถนนพระอาทิตย์ รวมถึงทำการสำรวจความคิดเห็นของ
สมาชิกในชุมชน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าว

วิธีการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ
การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ไปยังผู้ให้
ข้อมูลสมาชิกชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์ ตรอกไก่อแจ้ และผู้ประกอบการในพื้นที่ถนนพระอาทิตย์
รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 18 ราย สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย เก็บ
ข้อมูลจากทุกหลังคาเรือน และส่งแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามในชุมชนตรอก
เขียนนิวาสน์ ตรอกไก่อแจ้ รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 114 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 ราย ทั้งนี้เพื่อ
สำรวจความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ถนนพระอาทิตย์ นอกจากนั้นยังทำการสำรวจความ
คิดเห็นของ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทำการเก็บแบบสอบถามทั้ง
สิ้นเป็นจำนวน 158 ราย ทั้งนี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อถนนพระอาทิตย์
เครื่องมือ ในการวิเคราะห์ได้แก่ตารางประกอบด้วยการบรรยาย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การท่องเที่ยวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในบางประเด็นเช่น ในด้าน
เศรษฐกิจ พบว่าการท่องเที่ยวมีผลต่อมูลค่าสินทรัพย์ เช่นราคาเช่าอาคารด้านหน้าถนน
พระอาทิตย์มีระดับสูงขึ้น นอกจากนี้ในด้านอาชีพพบว่า คนดั้งเดิมในชุมชนร้อยละยี่สิบมีอาชีพ
เสริมจากการท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้กับครัวเรือน สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ
ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ หรือ พนักงานบริษัทซึ่งไม่เกี่ยวพันกับการท่องเที่ยว ที่สำคัญกลุ่ม
ผู้ประกอบการ ที่เกี่ยวพันกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนจากภายนอกที่ย้ายเข้ามาในพื้นที่
ถนนพระอาทิตย์ คนกลุ่มนี้ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยเชื่อมความสัมพันธ์ผ่านการร่วม
งานประเพณี แต่มิได้มีความสัมพันธ์ทางสังคมใกล้ชิดกับสมาชิกดั้งเดิมในพื้นที่แต่อย่างใด และ
ที่สำคัญปัจจุบันคนดั้งเดิมในชุมชนเหลือเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น เนื่องจากปัจจัยในการดำเนิน
ชีวิตในสังคมเมือง และปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวร่วมด้วย

ส่วนการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม พบว่าการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดผู้ประกอบการต่างถิ่น ต่อการเข้ามาประกอบอาชีพในชุมชน เกิดธุรกิจบ้านเช่าเพื่อรองรับแรงงานย้ายถิ่น และก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของชุมชน ที่สำคัญที่สุดคือความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนเป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ซึ่งแตกต่างจากชุมชนเมืองทั่วไปเป็นความสัมพันธ์ที่พบได้ในชุมชนชนบท

ส่วนด้านวัฒนธรรมนั้นพบว่า ชุมชนมีประเพณีงานทำบุญวันปีใหม่ร่วมกันมาเป็นเวลาหลายสิบปี เป็นกิจกรรมทางด้านประเพณีที่ยึดโยงความสัมพันธ์ระหว่างกัน อีกทั้งการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการรื้อฟื้นประเพณีสงกรานต์ และการตักบาตรเชิงวัฒนธรรม ระหว่างประชาคมบางลำพูและชุมชน ทั้งนี้เป็นการสร้างคุณค่าภายในสังคมชุมชนอีกด้วย

นอกจากนั้นการสำรวจความคิดเห็น ของสมาชิกในชุมชนตรอกเขียนนิวาสน์ ตรอกไก่แจ้ ต่อธุรกิจการท่องเที่ยวสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น รวมทั้งเห็นควรให้มีการจัดงานถนนคนเดินอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเห็นว่ากิจกรรมดังกล่าว มีประโยชน์ต่อชุมชน และผู้ตอบแบบสอบถามภูมิใจในพื้นที่ถนนพระอาทิตย์ที่กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง

**ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL CHANGES RESULTING FROM TOURISM
A CASE OF PRA ARTHIT AREA, BANGKOK**

AN ABSTRACT

BY

KANRAVEE JIRAPHOKIN

**Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Arts (Urban Research and Development)**

At RAJABHAT INSTITUTE CHANDRAKASEM

June 2004

Kanravee Jiraphokin. (2004). Economic, Social and Cultural Changes Resulting from Tourism a case of Pra Arthit Area, Bangkok. Master Thesis, M.A. (Urban Research and Development). Bangkok: Graduate School, RajabhatInstitute Chandrakasem. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr.Sungsidh Piriyarangsan, Asst. Prof. Prajad Kaidnoi.

This research was undertaken to present the history and tourism development of Pra Arthit community as well as to reveal the impacts of tourism to the transformations of economy, social and culture. In addition, the opinion of area residents and foreign tourists upon the tourism are also major results.

The finding had been conducted by both qualitative and quantitative researches. Qualitative data had been collected by in-dept interviews and participant observation methods applied to not only the area resident but also the business owner in the area, total 18 cases were surveyed. Quantitative data was sourced from both 114 household populations for the purpose of surveying area resident's opinion to the tourism and 158 foreign tourists for the purpose of surveying their opinion to Pra Arthit area. Descriptive techniques; percentage, average and standard deviations were applied.

The analysis results revealed that the tourism is meaningful to the transformations of economy, social and culture of the survey community. Economy-wise, land value is appreciated upon the development of tourism. In addition, twenty percent of resident have revenue increased whereas the left have worked the unrelated tourism career. Most of related-tourism businesses are initially established by the outsider who are trying to close to the existing forty percent original residents through participating in local ceremonies, however the relationship has not actually closed. Social-wise, development of tourism attracted the external investors into the area. Tenant housing business has been established whereas the environment has been deteriorated. Culture-wise, the traditional ceremonies have been recovered and retrained; for example, the New Year festival, Songkran and other cultural ceremonies, and so on. The relationship among people is thus stretched.

Most of all, the survey finding revealed that most of the respondents from Kien-Ni-Wad and Kai-jae area have proud in their famous communities and agreed to promote the tourism as well as to develop the regular walking street because the expected benefit will eventually return to the communities.